

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. RUGSĖJO 10 D. NUTARIMO
NR. 1422 „DĖL ASMENŲ, NORINČIŲ ĮVAIKINTI VAIKUS, IR GALIMŲ ĮVAIKINTI
VAIKŲ APSKAITOS LIETUVOS RESPUBLIKOJE TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO

(toliau – Projektas)
(TAP-22-1170) (22-9047)

2022-06-27 Nr.NV-1844

Vilnius

Įvertinę Projekto ir juo siūlomų patvirtinti Įvaikinimo organizavimo nuostatų (toliau – Nuostatai) ir Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Nuostatų:

1. Nuostatų 2 punkte siūlome tikslinti duodamą nuorodą į Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašą. Ją siūlome dėstyti pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos) 79 punktą arba tikslinant nurodyto nutarimo pavadinimą (nurodant naują). Taip pat duodant nuorodas Nuostatų 26, 30 ir kituose punktuose į atitinkamus sąrašus, siūlome nurodyti, kokia tvarka (kuo vadovaujantis) jie sudaryti (toliau siekiant išvengti kartojimo – įsivesti šių sąrašų trumpinius).

2. Siūlome tikslinti Nuostatų 4 punktą, kurio 4.1 papunktyje nustatyta, kad turi būti vadovaujamosi geriausių vaiko interesų prioriteto užtikrinimo principu bei *kitais* Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme įtvirtintais vaiko teisių ir laisvių apsaugos įgyvendinimo principais, nes šio įstatymo 4 straipsnio 4 punkte nustatytas vaiko nuomonės išklauso ir vaiko dalyvavimo užtikrinimo principas, todėl Nuostatų 4.2 papunktyje tai, kad išklauso vaiko nuomonę, patenka į Nuostatų 4.1 papunktį.

3. Siekiant Nuostatų teksto aiškumo, glaustumo ir nuoseklumo, siūlome pirmą kartą nurodant dažnai vartojamas formuluotes – įsivesti jų trumpinius, pvz., Nuostatų 1 punkte vartojamai formulotei „Lietuvos Respublikos piliečiai, užsienio valstybės piliečiai ir asmenys be pilietybės,

kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje“ siūlome įsivesti trumpinį „asmenys, norintys įsivaikinti vaiką“ ir jį nuosekliai vartoti, nes Nuostatų 6, 7, 11-14, 16, 17 ir kituose punktuose jis vartojamas; Nuostatų 7 punkte formuluotei „rašytinis prašymas įvaikinti vaiką“ siūlome įsivesti trumpinį „prašymas“, Nuostatų 7 punkte nurodytiems dokumentams ar jų kopijoms įsivesti trumpinį „dokumentai“, kuriuos vartoti Nuostatų 8-11 ir kituose punktuose (atsisakant perteklinių žodžių „Nuostatų 7 punkte nurodytas“, „įvaikinti vaiką“ ir kt.)

4. Nuostatų 11.3.3 papunktyje nurodytas vaiko globėjo (rūpintojo) įgaliojimų *nutraukimas* Civilinio kodekso 3.246 straipsnio 2 dalyje nustatytais pagrindais, tačiau nurodytoje Civilinio kodekso nuostatoje nustatytas *nušalinimas* nuo globėjo ar rūpintojo pareigų.

5. Nuostatų 15, 21 ir kituose Nuostatų punktuose neaišku, koku tikslu išskirtas *fizinis* asmuo, tarsi įvaikintoju gali būti ir juridinis asmuo. Siūlome tikslinti.

6. Nuostatų 16 punkte nustatytas naujas kreipimasis dėl pasirengimo įvaikinti vaiką patikrinimo Nuostatų nustatyta tvarka ir Nuostatų 23 punkte – naujas kreipimasis pasibaigus Nuostatų 22 punkte nurodytam Išvados galiojimo terminui. Tačiau siūlome įvertinti, ar pakartotinai kreipiantis vėl visų dokumentų teikimas yra pagrįstas, ar nesukeliantis nepagrįstos administracinės naštos, nes antrą kartą teikiami duomenys jau buvo teikti ir jeigu jie nepasikeitė, ar neturėtų būti pateikiami tik nauji duomenys (pvz., priklausomai nuo kreipimosi ir pateiktų duomenų saugojimo termino). Siūlome tikslinti arba pagrįsti siūlomą teisinį reguliavimą.

7. Dėl Nuostatų 21 punkto:

1) Neaiškus nuostatos, kad „gautą Išvadą, pasirašytą elektroniniu parašu, arba skaitmeninę jos kopiją asmuo privalo grąžinti subjektui, iš kurio ją gavo“ tikslas ir esmė, nes neaišku, apie kokį subjektą ir kokį asmenį kalbama ir, kodėl asmuo tai privalo grąžinti. Siūlome tikslinti.

2) Atsižvelgiant į tai, kad Nuostatų 6 punkte formuluotei „išvados dėl asmens, norinčio įvaikinti vaiką, pasirengimo jį įvaikinti“ įsivestas trumpinys „Išvada“, siūlome šiame punkte po žodžio „Išvada“ atsisakyti perteklinių žodžių „dėl pasirengimo įvaikinti vaiką“. Analogiška pastaba taikytina ir kitiems įsivestiems trumpiniams.

8. Nuostatų 25 punkte nurodyta Įvaikintojų parinkimo komisija (toliau – Komisija). Siekiant teisinio aiškumo siūlome tikslinti duodant nuorodą į Nuostatų III skyriaus antrąjį skirsnį, kuriame nustatyta Komisijos sudarymo tvarka, funkcijos ir pirmą kartą minint Komisijos pavadinimą siūlome įsivesti trumpinį. Analogiška pastaba taikytina ir dėl Nuostatų 50 punkte nurodytos Tarpinstitucinės įvaikinimo komisijos.

9. Siūlome Nuostatų III skyriaus antrajame skirsnyje nurodyti ne tik kokiam laikotarpiui sudaroma Komisija, bet ir Komisijos narių kadencijos skaičių, nes nenustačius kadencijų – tie patys nariai galės būti neribotą laiką. Siekiant skaidraus sprendimų priėmimo proceso Komisijoje siūlome, nustatyti ir maksimalų Komisijos narių kadencijų skaičių.

10. Siekiant išvengti skirtingos interpretacijos taikant Nuostatus, siūlome suvienodinti vartojamas sąvokas, kur nustatomi tie patys dalykai (pvz., „*informacinis* raštas Įvaikintojų parinkimo komisijos parinktam *asmeniui*“, „raštas, *kuriuo informuojamas* parinktas asmuo“, „*informacinis* raštas *apie galimą įvaikinti vaiką*“, „*informacinis* raštas“, „Tarnybos *informacinis* raštas“, „raštas“ ir kita. Taip pat siūlome Nuostatuose ir Apraše vartoti vienodas sąvokas, kur nustatomi tie patys dalykai, pvz., Nuostatuose vartojama sąvoka „vaiko individualus kodas“, tačiau Apraše vartojama „Tarnybos vaikui suteiktas individualaus kodo“ sąvoka ir kita.

11. Nuostatų 38 ir 66 punkte nustatyti beveik vienodi atitinkamo rašto duomenys, todėl siūlome Nuostatų 66 punkte šių duomenų nekartoti, tačiau duoti nuorodą į Nuostatų 66 punktą (nurodant išimtis). Atitinkamai siūlome dėstyti ir kitus Nuostatų punktus, kuriuose nustatyta ta pati informacija. Taip bus užtikrintas Nuostatų glaustumas ir ateityje esant poreikiui keisti nuostatas bus išvengta daugelio besikartojančių nuostatų keitimo (teisėkūros ekonomiškumas).

Dėl Aprašo:

12. Siekiant Aprašo nuostatų teksto glaustumo ir teisėkūros ekonomiškumo, Aprašo 3 punkte vietoj Aprašo 2 nurodytų sąrašų pavadinimų rašymo, siūlome duoti nuorodą į Aprašo 2 punktą.

13. Apraše siūlome tikslinti duodamas nuorodas į kitus Aprašo punktus (pvz., Aprašo 6, 7 punktuose vietoj nuorodos į Aprašo 5.1-5.7 papunkčius duoti nuorodą į Aprašo 5 punktą, nes duodama nuoroda į visus Aprašo 5 punkto papunkčius, Aprašo 28 punkte – vietoj nuorodos į „27.4-27.5“ nurodyti „27.4, 27.5“ ir kita.

14. Atsižvelgdami į Aprašo 10 punkto pirmosios pastraipos nuostatą, siūlome šio punkto papunkčiuose atsisakyti žodžio „vaiko“ kaip perteklinio.

Bendros pastabos:

15. Atsižvelgiant į Projekto svarstymo ir priėmimo datą, siūlome įvertintini, ar neturėtų būti atsisakyta Projekto 2 punkto, kuriame nustatyta įsigaliojimo data (2022 m. liepos 1 d.). Atsisakius įsigaliojimo datos, turi būti patikslinta Projekto numeracija.

16. Projektą, Nuostatus ir Aprašą siūlome tikslinti teisės technikos aspektu pagal Rekomendacijų:

- 1) 26 punktą (Projekto 1 punkte keičiamo nutarimo preambulėje atsisakytina antrą kartą to paties įstatymo pavadinimo nurodymo kaip perteklinio),
- 2) 57.2 papunktį (Projekte formuluotė „patvirtinti pridedamus“ rašoma iš naujos eilutės),
- 3) 76 punktą (vengiama pateikti nekonkrečių nuorodų, pvz., Nuostatų 9 punkto antrojoje pastraipoje tikslintina nuoroda „teisės aktų nustatyta tvarka“),
- 4) 100 punktą (Projekte priėmimo metų nurodymas),
- 5) 107 punktą (Nuostatų lapų sunumeravimas),

6) 111 punkte pateiktą pavyzdį dėstyti Projekto 1 punkte keičiamo nutarimo pavadinimą,

7) 112 punktą (Nuostatų 3 punkte nuoroda į Civilinį kodeksą, Nuostatų 45 punkte – į Civilinio proceso kodeksą, kaip pirmą kartą teikiama Nuostatuose – rašytina su žodžiais „Lietuvos Respublikos“ (pilnas pavadinimas), o kai nuoroda į įstatymą kartojama – be žodžių „Lietuvos Respublikos“ (pvz., Aprašo 38 punkto antrojoje pastraipoje duodama nuoroda į nurodytą įstatymą),

8) 117 punktą (teksto vienoje eilutėje rašymas, pvz., Aprašo 3, 23 ir kiti punktai),

9) 121 punktą (suvienodinti skaičių rašymą, pvz., rašant skaitmenimis, išskyrus „vienetas“, pvz., Nuostatų 7.6 papunktyje, 21, 22, 27, 40, 50 ir kituose punktuose, Aprašo 5.3, 12.2 papunkčiuose, 15 punkte),

10) 210 punktą (Nuostatų žymos dėstymas – nurodant seną keičiamo nutarimo redakciją, nors tvirtinami nauji Nuostatai) ir kita.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Aida Gritienė